

ב"ה

פרשת ראה

כי הדם הוא הנפש
ראה יב, כג.

אכילת דם?

בנוגע לאיסור אכילת דם - כותב הרמב"ם^[1]: "האוכל כזית מן הדם במזיד חייב כרת, בשוגג מביא חטאת קבועה".

וידוע הביאור^[2] בטעם השיעור דדם בכזית, אף על פי שכל המשקים שיעורם ברביעית - מפני שאיסור דם כתבה תורה בריבוי פסוקים בלשון אכילה^[3], וכל אכילה שיעורה בכזית.

אמנם, תירוץ זה אינו מבאר עדיין את טעם החילוק בין דם לשאר משקין - שהרי, הא גופא שכתבתו תורה בלשון אכילה דורש ביאור והסבר: מדוע נשתנה דם משאר משקין?

ויש לומר הביאור בזה: כללות החילוק בין אכילה לשתיה הוא - שאכילה הוא ענין של מזון, ואילו שתיה אינה ענין של מזון, כי אם, להוליך את המזון כו', כמו שכתב הרמב"ם בפירוש המשנה בעירובין^[4] "בכל מערבין כו' חוץ מן המים ומן המלח", ש"אין ראוי שיהיה דבר מזה העירוב אלא במאכלים, והמים והמלח אינם מהמזונות, אבל הם מוליכים המזון למקומותיו הידועות".

כלומר, עיקר ענין המזון הוא - אכילה, ובלשון הכתוב בנוגע לחיוב דברכת המזון - "ואכלת ושבעת וברכת"^[5], "ואכלת" דייקא, ואילו שתיה אינה אלא כדי להוליך את המזון כו'.

ויש לומר שזהו טעם החילוק בשיעורים דאכילה ושתיה, שאוכלים שיעורן בכזית ומשקין שיעורן ברביעית

[דאף על פי ש"כל השיעורים ומחלוקתם הלכה למשה מסיני"^[6], הרי, אין זה גזירת הכתוב, כלומר, הכמות המדוייקת של השיעור היא "הלכה למשה מסיני", אבל, מה ששיעור אכילה קטן משיעור שתיה הוא ענין המובן בשכל הפשוט] - כי: אוכלין הם דבר המזין, "מזון", ולכן מספיק גם שיעור קטן (כזית), מה שאין כן משקין שאינם מזון, יש צורך בשיעור גדול יותר (רביעית).

והנה, עיקר המזון דאכילה הוא - על ידי זה שהמאכל נהפך לדם, "כי הדם הוא הנפשי"^[7], אשר, על ידי הילוכו וסיבובו בכל הגוף, יחיה האדם.

וזהו גם מה שאמרו חכמינו ז"ל^[8] "אכל ולא שתה אכילתו דם", היינו, שענין האכילה הוא עצם מציאות הדם, כפי שהוא במקומו (רביעית דם שהנפש תלויה בו), שאינו מתפשט כו', ואילו השתיה שייכת אך ורק להתפשטות והילוך הדם, ולא לעצם מציאות הדם.

ועל פי זה אתי שפיר שהתורה כתבה איסור דם בלשון אכילה, ולכן, שיעורו בכזית, כשיעור כל האוכלין - כי גדרו של "דם" הוא "אכילה", מזון.

קטע משיחת ש"פ אמור, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ז ח"ג ע'291.

[1] הלכות מאכלות אסורות רפ"ו.

[2] ראה אנצק' תלמודית בערכו (ע' תכה). וש"נ.

[3] אף שנאמר "ודם חללים ישתה" (שמכאן למדים שדם הוא משקה - ראה חולין לה. ב), ועד"ז "שופך דם", וכיו"ב.

[4] ריש פ"ג.

[5] עקב ח, יו"ד.

[6] רמב"ם הלי מאכלות אסורות פ"ב הי"א.

[7] פי' ראה יב, כג. וראה גם אחרי יז. יא.

[8] שבת מא, א

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה